

System szkoleń regulujących i podnoszących kompetencje osób związanych z branżą rusztowań

Mgr Dagmara Tyc, dyrektor PIGR, mgr Marcin Poprawa, Job-Transfer Sp. z o.o.

W artykule przedstawiono rodzaje uprawnień i dodatkowych kursów niezbędnych przy realizacji konstrukcji wykonywanych z elementów rusztowań. Oprócz podstawowych szkoleń dla monterów rusztowań, instytucje szkoleniowe oferują cały szereg szkoleń rozszerzających kompetencje. Pozwala to np. na wykonywanie zawodu montera rusztowań w innych krajach UE, czy też używanie osprzętu wspomagającego pracę montera.

Oprócz tego opisano, jak podnieść kompetencje osób związanych z nadzorem, który jest obowiązkowy podczas wykonywania tego typu prac niebezpiecznych. Tak zdobyte kompetencje niezbędne są również na etapie eksploatacji rusztowań oraz cenione wśród osób związanych z handlem bądź wypożyczaniem rusztowań.

Szkolenia dla monterów rusztowań

Wykonywanie zawodu montera rusztowań jest w Polsce prawnie uregulowane. Tylko osoby, które ukończyły szkolenie i uzyskały pozytywny wynik egzaminu przeprowadzonego przez Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego, są uprawnione do montażu, demontażu i istotnej przebudowy rusztowań. Szkolenie musi być przeprowadzone przez ośrodek posiadający akredytację Instytutu (IMBiGS). Kurs trwa 80 godzin, a jego program obejmuje zagadnienia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, użytkowaniem

eksploatacyjnym, budową rusztowań metalowych oraz technologią montażu i demontażu rusztowań. Kurs taki składa się z części teoretycznej oraz zajęć praktycznych. Dokumentem poświadczającym uprawnienia monterskie jest Książka operatora maszyn roboczych z wpisem „Rusztowania budowlano-montażowe metalowe”. Warto tu jeszcze dodać, że właśnie w chwili obecnej w Ministerstwie Rozwoju toczą się prace nad zmianą Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 20 września 2001 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (Dz.U. 2001 nr 118 poz. 1263), które reguluje kwestię szkolenia i przyznawania uprawnień monterom rusztowań. Możliwe jest zatem, że w najbliższej przyszłości kształt samego kursu jak i zakresu wydawanych uprawnień ulegnie pewnej modyfikacji.

Monterzy, chcący wykonywać prace rusztowaniowe za granicą, muszą posiadać wymagane w danym kraju uprawnienia. Przykładowo, aby wykonywać pracę w Norwegii, należy ukończyć kurs montera rusztowań wg paragrafu 17-4 i zdobyć certyfikat uprawniający do wykonywania zawodu montera rusztowań wg norm i regulacji norweskich. Kurs taki można ukończyć w Polsce. Niemalą popularnością cieszą się również szkolenia z zakresu rozszerzonych wymagań BHP w krajach Unii Europejskiej – SCC/VCA. Ich celem jest zapoznanie się przez uczestni-

Przykład konstrukcji rusztowania rurowo-złączkowego

ków z przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy zgodnie z wymaganiami UE oraz przygotowanie do egzaminu na certyfikat SCC/VCA. W Polsce można również ukończyć kursy montera rusztowań uprawniające do pracy w Holandii i Szwecji.

Jeśli chodzi o inne kraje europejskie, to prawdopodobnie najwyższy

poziom zdobywanych uprawnień, a zarazem trudność w ich zdobyciu jest u naszych zachodnich sąsiadów – Niemczech, gdzie zawód monter rusztowań może być zdobywany na podbudowie szkoły zawodowej bądź na indywidualnych kursach. W wielu krajach europejskich uprawnienia montera są kilkustopniowe. W systemie skandynawskim (Szwecja, Norwegia) można wyróżnić 3 stopnie wymaganych uprawnień: najniższe rusztowania do 2 m wysokości, kolejne kategorie do 5 m i 9 m wysokości oraz rusztowania obejmujące wszystkie kategorie – powyżej 9 metrów.

„Specjalista Nadzoru Budowy i Eksploatacji Rusztowań”

Oprócz tego, że osoby zatrudnione przy montażu i demontażu rusztowań muszą posiadać uprawnienia, ich praca powinna być dodatkowo nadzorowana. Prace na wysokości zaliczają się do szczególnie niebezpiecznych, a co się z tym wiąże, powinny być wykonywane pod bezpośrednim nadzorem wyznaczonych w tym celu osób. Taki obowiązek został określony w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej rok 1997 z dnia 26 września w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. 169 poz.1650, Rozdział 6 Prace szczególnie niebezpieczne). To od prawidłowego nadzoru zależy, czy pracownicy będą przestrzegać zasad bezpieczeństwa i czy konstrukcja rusztowań będzie wznoszona, eksploatowana i demontowana

na poprawnie i bezpiecznie. Właśnie dla tej grupy zawodowej Polska Izba Gospodarcza Rusztowań opracowała kurs „**Specjalista Nadzoru Budowy i Eksploatacji Rusztowań**”, mający na celu zdobycie niezbędnych kompetencji. W naszym kursie biorą udział m.in. inżynierowie i technicy z uprawnieniami budowlanymi, którzy na co dzień nadzorują montaż i demontaż rusztowań oraz odbierają je do eksploatacji – mając świadomość, jak wielką ciężar na nich odpowiedzialność, chcą podnieść swoje kompetencje i wiedzę w wymaganym zakresie. Wśród uczestników są również: specjaliści BHP, którzy dbając o bezpieczeństwo na budowach, chcą mieć większą świadomość zagrożeń i możliwości ich unikania, doświadczeni monterzy, chcący podnieść swoje kompetencje i jeszcze bardziej świadomie wykonywać swoją pracę oraz szeroko rozumiana kadra inżynieryjno-techniczna, której praca związana jest z nadzorem nad montażem bądź eksploatacją rusztowań.

Program kursu obejmuje m.in. przepisy prawne, przygotowanie do montażu, montaż i przekazanie rusztowania do eksploatacji, wykonanie obmiaru robót i rozliczenie usługi rusztowaniowej, serwisowanie eksploatowanego rusztowania, podstawy statyki konstrukcji, zagadnienia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy oraz postępowanie w sytuacjach awaryjnych. Uczestnicy szkolenia otrzymują obszerny materiał szkoleniowy, stanowiący kompendium wiedzy dotyczącej rusztowań, a po zdaniu egzaminu przed komisją powołaną przez Polską Izbę Gospodarczą Rusztowań otrzymują zaświadczenia PIGR o ukończeniu kursu i zdobyciu kompetencji.

„Wszystko o rusztowaniach” – szkolenie dla użytkowników rusztowań

Etap montażu i demontażu rusztowań jest niezwykle istotny z punktu widzenia bezpieczeństwa. Statystyki pokazują jednak, że do wielu wypadków z udziałem rusztowań do-

Mgr inż. Dariusz Gnot podczas zajęć z podstaw statyki konstrukcji (kurs Specjalista Nadzoru Budowy i Eksploatacji Rusztowań)

chodzi podczas ich nieprawidłowej eksploatacji. Przeciążenie konstrukcji rusztowań, samowolne oblicowanie rusztowania siatką lub plandeką przez użytkowników, czy też usunięcie łączników kotwiących mogą doprowadzić do katastrofy budowlanej. Dlatego niezwykle istotne jest, aby użytkownicy posiadali prawidłową wiedzę o ich eksploatacji. Właśnie dla nich przewidziane jest prowadzone przez Polską Izbę Gospodarczą Rusztowań szkolenie „**Wszystko o rusztowaniach**”. Jego program obejmuje obok ogólnych zagadnień kwestie kontroli prawidłowości budowy rusztowania, omówienie dokumentacji rusztowań (instrukcja montażu i eksploatacji, dokumentacja techniczna, projekt), błędy w eksploatacji ilustrowane przykładami itd. Warto przypomnieć również, że codzienne przeglądy rusztowania powinny być wykonywane właśnie przez ich użytkowników.

„Rusztowania w przepisach” – coś dla handlowców

W ofercie szkoleniowej Polskiej Izby Gospodarczej Rusztowań pojawił się niedawno nowy produkt – szkolenie „Rusztowania w przepisach” skierowane do pracowników działów handlowych, wypożyczalni, działów obsługi klienta firm posiadających w swojej ofercie rusztowania oraz wszystkich zainteresowanych kwestią przepisów związanych z rusztowaniami.

Karta wydawana osobom, które ukończyły kurs Specjalista Nadzoru Budowy i Eksploatacji Rusztowań oraz zdały egzamin przed komisją powołaną przez PIGR

Ponieważ do zadań tych osób należy nie tylko sprawne przeprowadzenie transakcji, ale i fachowe doradztwo, którego wymagają klienci, stałe podnoszenie kompetencji w zakresie znajomości przepisów związanych z rusztowaniami jest niezbędne. Program szkolenia obejmuje m.in. ogólne zapisy dotyczące rusztowań zawarte w rozporządzeniach i normach, przepisy związane z posadzeniem rusztowań, stosowaniem zabezpieczeń, kotwieniem i in.

Szkolenia operatorów wciągników i wciągarek

Uprawnienia montera rusztowań w określonych sytuacjach mogą być niewystarczające. Jeśli podczas montażu lub demontażu rusztowań wykorzystywane są wciągarki z napędem elektrycznym, do ich obsługi wymagane jest zaświadczenie kwalifikacyjne, które uzyskuje się po zdaniu egzaminu przed powołaną przez Urząd Dozoru Technicznego komisją. Polska Izba Gospodarcza Rusztowań w porozumieniu z firmą GE-DA-Dachentreiter GmbH & Co.KG opracowała materiały szkoleniowe „Transport Mechaniczny. Obsługa wciągników i wciągarek”, w oparciu o które akredytowane przez PIGR ośrodki już wkrótce będą prowadzić szkolenia dla operatorów wciągników i wciągarek.

Jak widać, pomimo tego, że przepisy prawne regulują jednoznacznie wyłącznie kwestię posiadania

Przykład połączenia rur za pomocą złącz produkcji firmy Kuźnia Sółkowiec S.A.

uprawnień dla monterów rusztowań, rynek szkoleniowy oferuje znacznie więcej produktów szkoleniowych dla

— 2 —	— 3 —
<p>Podatca prawni:</p> <p>Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 20 września 2001 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (Dz. U. Nr 118, poz. 1263).</p> <p>Posiadać książkę operatora może samodzielnie wykonywać prace związane z obsługą maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych, w zakresie zgodnym z adnotacjami wpisanymi do niniejszego dokumentu.</p> <p>Książka operatora jest ważna łącznie z dowodem osobistym.</p> <p>Do przemieszczania się po drogach publicznych, oprócz książki operatora, niezbędne jest posiadanie prawa jazdy zgodnego z przepisami o ruchu drogowym.</p>	<p>Institut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Szklarskiego</p> <p>Książka operatora nr _____</p> <p>Imię i nazwisko _____</p> <p>Imię _____ Imię i nazwisko _____</p> <p>Data urodzenia _____</p> <p>Imię i nazwisko urodzenia _____</p>

— 4 —	— 5 —
<p>Institut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Szklarskiego potwierdza odbycie szkolenia i uzyskanie pozytywnego wyniku egzaminu w zakresie obsługi maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych.</p> <p>Imię i nazwisko _____</p> <p>Imię i nazwisko _____</p> <p>Miasto (ul. nr _____) _____</p> <p>Specjalizacja _____ (specjalizacja powołująca)</p> <p>Warszawa, dnia _____</p> <p>Imię i nazwisko _____</p> <p>Imię i nazwisko _____</p> <p>Miasto (ul. nr _____) _____</p> <p>Specjalizacja _____ (specjalizacja powołująca)</p> <p>Warszawa, dnia _____</p>	<p>Imię i nazwisko _____</p> <p>Imię i nazwisko _____</p> <p>Miasto (ul. nr _____) _____</p> <p>Specjalizacja _____ (specjalizacja powołująca)</p> <p>Warszawa, dnia _____</p> <p>Imię i nazwisko _____</p> <p>Imię i nazwisko _____</p> <p>Miasto (ul. nr _____) _____</p> <p>Specjalizacja _____ (specjalizacja powołująca)</p> <p>Warszawa, dnia _____</p>

Wzór Książki Operatora Maszyn Budowlanych, potwierdzającej nadanie uprawnień do montażu rusztowań (z adnotacją przy nazwie urządzenia „Rusztowania budowlano-montażowe metalowe”)

tej branży. Osoby związane z branżą rusztowań powinny ustawicznie podnosić swoje kompetencje. Na ogół wiedza przedstawiona w podręcznikach i programach kształcenia, ogranicza się do niezmiernie krótkiego, zdawkowego opisu rodzajów rusztowań i to w szczególności rurowo-złączkowych bądź drewnianych. Tymczasem obecnie wykorzystanie rusztowań systemowych powoduje konieczność posiadania znacznie szerszych kompetencji, które można zdobywać właśnie na różnego rodzaju kursach.

Informujemy, że 23 czerwca 2016 roku zakończyła się III kadencja Zarządu Polskiej Izby Gospodarczej Rusztowań. W wyniku wyborów Walnego Zgromadzenia wyłoniony został nowy Zarząd.

Prezesem Zarządu został **Bogdan Szpilman**, reprezentujący firmę Rubo, a Wiceprezesem **Elżbieta Nowicka-Słowik** z firmy Ramirent.

Skład Zarządu IV kadencji tworzą ponadto:

Marian Muszyński (ALTRAD-Mostostal), **Jan Paszkowski** (Rew-Ton), **Zenon Sztobryn** (PIONART), **Roman Rogoziński** (Multiserwis) oraz **Mirosław Zwoliński** (Olan).